

Πρόταση

Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης

για τη διαμόρφωση των κατευθύνσεων

Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020

Οκτώβριος 2012

Πίνακας Περιεχομένων

1. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.	3
2. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ.....	6
1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.....	6
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, της χρήσης και ποιότητας των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.....	6
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ)	7
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς.....	9
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου	9
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.....	9
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών	10
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων	12
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας.....	13
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση.....	13
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας δημόσιας διοίκησης.....	14
12. Άλλοι θεματικοί στόχοι	14
3. ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ, ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ, ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΜΘ....	16
4. ΑΝΑΦΟΡΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΟΥΣ.....	23
4.1 Στόχοι της Περιφέρειας ανά τομέα οικονομίας.....	24
4.2 Περιφερειακές προτεραιότητες ανάπτυξης ανά θεματικό στόχο κατά φθίνουσα σειρά σημαντικότητας	26
5. ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ – ΚΑΛΥΨΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ «ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΩΝ» (CONDITIONALITIES)	31
6. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	31

1. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταλαμβάνει το βορειοανατολικό άκρο της χώρας, συνορεύοντας ανατολικά με την Τουρκία, βόρεια με την Βουλγαρία και δυτικά με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ νοτιοδυτικά βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος και νοτιοανατολικά από το Θρακικό Πέλαγος.

Η συνολική έκταση της Περιφέρειας ανέρχεται σε 14.157 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αντιστοιχεί στο 10,7% της συνολικής έκτασης της χώρας. Διασχίζεται από τους ποταμούς Έβρο και Νέστο, διαθέτει λίμνες και λιμνοθάλασσες με κυριότερη της Βιστωνίδας, ενώ στα βόρεια δεσπόζει ο ορεινός όγκος της οροσειράς της Ροδόπης. Στην Περιφέρεια περιλαμβάνονται, ακόμα, δύο νησιά η Θάσος και η Σαμοθράκη, τα οποία εκτός από το ιδιαίτερα ενδιαφέρον περιβάλλον τους αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης τουριστών το πρώτο και αναδυόμενο τουριστικό προορισμό το δεύτερο.

Η διοικητική της οργάνωση περιλαμβάνει 5 Περιφερειακές Ενότητες (νομούς), με 22 Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού (Δήμους). Κύρια αστικά κέντρα είναι η Κομοτηνή, διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας, ενώ η Αλεξανδρούπολη και Καβάλα, είναι παραθαλάσσιες πόλεις που διαθέτουν μεγάλα λιμάνια και αεροδρόμια, και τρεις ακόμα πόλεις στο εσωτερικό, Δράμα, Ξάνθη και Ορεστιάδα.

Ο μόνιμος πληθυσμός της Περιφέρειας, σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της απογραφής του 2011, ανέρχεται σε 606.170 κατοίκους, καλύπτοντας έτσι το 5,62% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Από το σύνολο των κατοίκων, το 49,3% (299.100 κατ.) είναι άρρενες και το 50,7% (307.070 κατ.) είναι θήλεις. Ως αστικός πληθυσμός χαρακτηρίζεται το 59,1% του συνολικού πληθυσμού το οποίο και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις και ως αγροτικός το 40,9%, με σαφείς τάσεις μείωσης.

Η πληθυσμιακή συγκρότηση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης εμφανίζει σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με λοιπές περιφέρειες της χώρας λόγω του πολυπολιτισμικού χαρακτήρα της .

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης συγκρινόμενη με τις άλλες περιφέρειες της χώρας και της Ε.Ε., με κριτήριο τον πληθυσμό της, την έκτασή της, αλλά κυρίως το οικονομικό της μέγεθος και τους υπόλοιπους δείκτες ανάπτυξης, κατατάσσεται πολύ χαμηλά. Η σύγκρισή της δε με άλλες ελληνικές Περιφέρειες καθώς και με Περιφέρειες της υπόλοιπης Ε.Ε., ειδικά της κεντρικής και βόρειας, αναδεικνύει χαρακτηριστικά τις έντονες Περιφερειακές ανισότητες τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και σ' ολόκληρη την ευρωζώνη.

Ενδεικτικά, το ΑΕΠ/κεφαλήν ανά Περιφέρεια (ποσοστό ως προς τον κοινοτικό μέσο όρο = 100) για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης ανέρχεται σε 67,8%, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 74,63% (στοιχεία του 2009) του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, κατατάσσοντας την στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες της ελληνικής επικράτειας.

Η Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας & Θράκης εκτείνεται γεωγραφικά σε ιδιαίτερα προνομιούχο οικονομικό χώρο, που οριοθετείται κυρίως από την εγγύτητα της στην τόσο κρίσιμη για τις μελλοντικές εξελίξεις όσον αφορά στην ενεργειακή ασφάλεια (αγωγοί ορυκτών καυσίμων) και το διαμετακομιστικό εμπόριο Βαλκανική, Ανατολικοευρωπαϊκή και Ασιατική ενδοχώρα. Παράλληλα διαθέτει ένα εκτεταμένο εύρος υποδομών, όπως διεθνή αεροδρόμια και λιμάνια σε κομβικά της σημεία (Αλεξανδρούπολη και Καβάλα), τα οποία σε συνδυασμό με τις Βιομηχανικές Περιοχές, τα Βιοτεχνικά Πάρκα και την ορθολογική αξιοποίηση του σιδηροδρομικού δικτύου, αναμένεται να δώσουν σημαντική ώθηση στην περαιτέρω αναπτυξιακή της πορεία.

Για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας αποτελεί ωστόσο κοινό τόπο ότι δεν χαρακτηρίζεται εισέτι από αναπτυξιακά αποτελέσματα που να αξιοποιούν στο έπακρο τη γεωστρατηγική της θέση.

Είναι επίσης γεγονός ότι διατέθηκαν κονδύλια κατά κύριο λόγο από εθνικούς πόρους για την ανάπτυξη του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα ως επιχορηγήσεις βάσει της αναπτυξιακής νομοθεσίας. Η υλοποίηση των σχετικών δράσεων δεν οδήγησε στο επιθυμητό αποτέλεσμα όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων.

Στον τομέα των δημοσίων επενδύσεων η εικόνα είναι αρκετά διαφορετική, δεδομένου ότι όχι τόσο στην Β' όσο κατά κύριο λόγο στην Γ' και Δ' Προγραμματική Περίοδο, χρονικό διάστημα που διαμορφώθηκε το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον με τις ιδιομορφίες που το χαρακτηρίζουν για το ζωτικό χώρο της Περιφέρειας, παρατηρείται σημαντική εισροή κοινοτικών κονδυλίων με ουσιαστική συμβολή στην δημιουργία κοινωνικοοικονομικών υποδομών, στις οποίες η Εγνατία Οδός κατέχει τον προεξάρχοντα ρόλο ως μοχλός ανάπτυξης, συνδέοντας κομβικά την Περιφέρεια με την υπόλοιπη ελληνική επικράτεια και αναδεικνύοντας στρατηγικά την γειτνίαση της με την ευρασιατική ενδοχώρα.

Στην παρούσα φάση, το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία στην Ελλάδα συνεπικουρούμενη από τις χρόνιες, σχεδόν εγγενείς διαρθρωτικές αδυναμίες ακολουθήθηκε από μια έντονη δημοσιονομική προσαρμογή για την αντιμετώπιση της κρίσης δανεισμού με ιδιαίτερα εμφανείς πλέον τις εκφάνσεις της ύφεσης, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης δεν θα ήταν δυνατό να μείνει ανεπηρέαστη από την πανελλαδικά σημειούμενη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Έτσι σε επίπεδο χώρας, το κατά κεφαλή ΑΕΠ (σε μονάδες αγοραστικής δύναμης) ήταν το 2009 στο 85,5% της ΕΕ των 15 και στο 94% της ΕΕ των 27. Ωστόσο, οι πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις επέφεραν τη μείωσή του το 2011 στο επίπεδο του 74,5% της ΕΕ των 15 και του 82% της Ε.Ε. των 27. Στον τομέα της απασχόλησης, κατά το Β' Τρίμηνο του 2012 (Εθνική Στατιστική Αρχή, Σεπτέμβριος 2012) ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.793.147 άτομα και των ανέργων σε 1.168.761. Το ποσοστό ανεργίας ήταν 23,6%, έναντι 22,6% του προηγούμενου τριμήνου και 16,3% του αντίστοιχου τριμήνου 2011, με τον αριθμό των ανέργων να αυξάνεται κατά 4,3% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 44,2% σε σχέση με το Β' Τρίμηνο του 2011. Σε επίπεδο

Περιφέρειας, η ανεργία κατά το ίδιο διάστημα ανήλθε σε ποσοστό 24%, έναντι 20,7% της αντίστοιχης περιόδου το 2011.

Σε αυτή την εξαιρετικά δυσμενή οικονομική συγκυρία, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης καλείται να αναδιαμορφώσει τον μεσομακροπρόθεσμο αναπτυξιακό της προγραμματισμό μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικασίας στρατηγικού σχεδιασμού σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται στα όρια της. Το εν λόγω εγχείρημα συνοδεύει ως πρόκληση η ύπαρξη ενός εξεχόντως ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος, του οποίου βασική παράμετρος είναι η παροχή ποιοτικών προϊόντων με βελτιστοποίηση της αποδοτικότητας των παραγωγικών συντελεστών, καθώς και ο εντεινόμενος ανταγωνισμός για την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση πλουτοπαραγωγικών πηγών, ιδιαίτερα στον τομέα των ορυκτών καυσίμων (αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου).

Συμπερασματικά η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, κεφαλαιοποιώντας τη σημαντική γεωπολιτική θέση που κατέχει, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, μη προσανατολιζόμενη σε επενδύσεις χαμηλής εντάσεως κεφαλαίου και εργασίας σε φθίνοντες κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, αλλά αξιοποιώντας καίρια τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα: α) επενδύοντας σε παραγωγικούς τομείς όπως ο πρωτογενής με συνετή χρήση παράλληλα ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων (γεωθερμία), με ισόρροπη κατά το δυνατόν ανάπτυξη και των υπόλοιπων παραγωγικών τομέων, β) προάγοντας τις διαπεριφερειακές συνδυασμένες μεταφορικές υποδομές που θα την αναδείξουν περαιτέρω σε κομβικό σημείο της Βαλκανικής, Ανατολικοευρωπαϊκής και Ασιατικής ενδοχώρας, αλλά και γ) υλοποιώντας αποδοτικά ευρωπαϊκά προγράμματα και προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας, θα μπορούσε να βελτιώσει την παραγωγική της ικανότητα και γενικότερα την οικονομική ευημερία και να αρχίσει να συγκλίνει προς το επίπεδο των ανεπτυγμένων ευρωπαϊκών Περιφερειών.

2. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ¹

(συμπεριλαμβανομένης και της εκτίμησης για την εικόνα μέχρι το τέλος της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου)

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Η καινοτομία, δηλαδή η ενσωμάτωση της γνώσης σε προϊόντα και υπηρεσίες, αποτελεί το μηχανισμό επιβίωσης και ανάπτυξης μιας οικονομίας καθώς εξασφαλίζει την ανταγωνιστικότητά της. Σύμφωνα με αποτελέσματα μελέτης του IOBE, για κάθε 1% στον ρυθμό μεταβολής των δαπανών ΕΤΑ των επιχειρήσεων (περίπου 4 εκ €) των δυο προηγούμενων ετών, το ΑΕΠ μεταβάλλεται κατά 0,07% (περίπου 140 εκ €), γεγονός που αποδεικνύει την πολύ μεγάλη σημασία των δαπανών ΕΤΑΚ των επιχειρήσεων στην οικονομία της χώρας. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία (Regional Innovation Scoreboard (RIS), 2009) για την καινοτομία σε περιφερειακό επίπεδο, η Π-ΑΜΘ κατατάσσεται στην 7η θέση μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας. Στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) υλοποιούνται κύρια από το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» 83 δράσεις προϋπολογισμού 58,3 εκατ. € στους τομείς της μεταφοράς τεχνολογίας και βελτίωσης των δικτύων συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), της συνδρομής προς την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξης, ιδίως των ΜΜΕ και σε υποστηρικτικές υπηρεσίες για επιχειρήσεις και ομάδες επιχειρήσεων.

Επίσης, κατά την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 στον τομέα της Έρευνας - Καινοτομίας ενισχύθηκαν 30 σχέδια έρευνας και καινοτομίας με τη συμμετοχή επιχειρήσεων της Π-ΑΜΘ και τη συγχρηματοδότηση του ΕΤΠΑ με Δημόσια Δαπάνη 8,06 εκατ. €.

2. Ενίσχυση της πρόσβασης, της χρήσης και ποιότητας των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

Αναφορικά με τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, χαρακτηρίζεται από μέτριας και χαμηλής ζήτησης υπηρεσιών, τόσο λόγω του χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες τεχνολογίες όσο και λόγω της έλλειψης κουλτούρας και εξοικείωσης των επιχειρήσεων και των δημόσιων υπηρεσιών σε αυτές. Ειδικότερα, σύμφωνα με έρευνα του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας, η Π-ΑΜΘ αναφορικά με τη χρήση Ηλεκτρονικού

¹ Ενδεικτικές Πηγές:
Τελική Έκθεση Εκτέλεσης Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης 2000 - 2006, Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή, Σεπτέμβριος 2010,
RIS_2009-Regional_Innovation_Scoreboard
Η χρήση του διαδικτύου από τους Έλληνες, Παρατηρητήριο για την κοινωνία της Πληροφορίας, Μάιος 2011.
Μελέτη των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην οικονομία των περιφερειών της Ελλάδας, Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών - Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Σεπτέμβριος 2011
Αναφορά Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) 02-10-2012 έργων που χρηματοδοτούνται από πόρους του ΕΣΠΑ και χωροθετούνται στην ΠΑΜΘ
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database
<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
<http://www.economics.gr/AllMedia/ gr/>

Υπολογιστή χαρακτηρίζεται από μέτρια επίδοση, κατατασσόμενη 9η στο σύνολο των 13 περιφερειών. Συνολικά οι επιδόσεις της Π-ΑΜΘ σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών είναι δυσμενέστερες από το μέσο όρο του συνόλου της χώρας.

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) χρηματοδοτούνται 570 δράσεις προϋπολογισμού 153,7 εκατ. € από τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα (Ψηφιακή Σύγκλιση, Διοικητική Μεταρρύθμιση και Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας). Αφορούν σε δράσεις υποδομών τηλεπικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των ευρυζωνικών δικτύων), δράσεις τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών (πρόσβαση, ασφάλεια, πρόληψη κινδύνου, έρευνα, καινοτομία), υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη, για ΜΜΕ και γενικά μέτρα πρόσβασης των ΜΜΕ σε τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και στην αποτελεσματική χρήση τους.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 για την Κοινωνία της Πληροφορίας διατέθηκαν 5,3 εκατ. € ενισχύοντας 99 φορείς (ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού, Σχολεία, Υγειονομική Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης) και 53 Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις σε θέματα κοινωνίας της πληροφορίας.

Σύμφωνα με την Εθνική Έρευνα για τις Νέες Τεχνολογίες και την Κοινωνία της Πληροφορίας, 2002 «Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας» και το Regional Yearbook 2011ης Eurostat, το ποσοστό των νοικοκυριών με πρόσβαση στο διαδίκτυο αυξήθηκε από 8,5% το 2001 σε 32% το 2011, ήτοι αύξηση κατά 276%. Επίσης, το ποσοστό ατόμων που είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο κατά μέσον όρο τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα αυξήθηκε από 13,2% το 2001 σε 36% το 2011 ενώ το ποσοστό ατόμων που ποτέ δεν χρησιμοποίησαν υπολογιστή μειώθηκε από 60% το 2001 σε 51% το 2011.

3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ)

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Π-ΑΜΘ ενισχύονται κατά την προγραμματική περίοδο 2007 - 2013 τόσο από το ΕΠ Μακεδονίας – Θράκης όσο και από το τομεακό ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα. Ειδικότερα, χρηματοδοτούνται 1.739 επενδυτικά σχέδια προϋπολογισμού (Δημόσιας Δαπάνης) 217 εκατ. €.

Επίσης κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2000 - 2006, στον τομέα της **Επιχειρηματικότητας**, το ΕΤΠΑ παρενέβη με τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων σε όλους του τομείς, Μεταποίηση, Τουρισμός, Εμπόριο – Υπηρεσίες, Δημόσιας Δαπάνης 114,5 εκατ. € μέσω των οποίων ενισχυθήκαν 833 επιχειρήσεις εκ των οποίων 758 υφιστάμενες και 75 νέες δημιουργώντας 1.600 περίπου θέσεις εργασίας. Στον τομέα ενίσχυσης των υποδομών επιχειρηματικότητας το ΕΤΠΑ χρηματοδότησε με 3,77 εκατ. € τη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των υποδομών 7 υφιστάμενων ΒΙ.ΠΕ. και τη δημιουργία ενός ΒΙΟ.ΠΑ.

Δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν είναι γνωστά τα αποτελέσματα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της περιόδου 2007 – 2013 στην Π-ΑΜΘ.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000 – 2006) το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)** συμμετείχε στο ΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης 2000 – 2006 με Δημόσια Δαπάνη 206,5 εκατ. €. Οι παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΓΤΠΕ στόχευαν κύρια στη αύξηση της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων με τις σημαντικότερες παρεμβάσεις να αφορούν:

- στην ενίσχυση 1.185 επενδυτικών σχεδίων βελτίωσης της φυτικής παραγωγής και συμπληρωματικά δράσεις ενίσχυσης επενδύσεων πρώτης μεταποίησης αγροτικών προϊόντων με Δημόσια Δαπάνη 53,66 εκατ. €,
- στην ανακαίνιση και ανάδειξη 121 αγροτικών οικισμών με Δημόσια Δαπάνη 29,73 εκατ. €,
- στην εκτέλεση αναδασμών και παράλληλων έργων σε έκταση 526.850 στρεμμάτων, Δημόσιας Δαπάνης 26,32 εκατ. €,
- στη βελτίωση των συνθηκών άρδευσης σε έκταση 168.665 στρεμμάτων, στην κατασκευή / βελτίωση 97 χλμ αγροτικών δρόμων, 204 χλμ αρδευτικών δικτύων και στην κατασκευή φραγμάτων όγκου 2,45 εκατ. κυβικών μέτρων, με Δημόσια Δαπάνη 47,7 εκατ. €,
- στη σύνταξη εδαφολογικού χάρτη ο οποίος περιλαμβάνει καταγραφή και αξιολόγηση εδαφικών παραμέτρων, χρήσιμων για τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής, σε έκταση 3 εκατομμυρίων στρεμμάτων,
- στην ανασύσταση του δασοκομικού παραγωγικού δυναμικού σε συνδυασμό με την προστασία του δασικού περιβάλλοντος και ειδικότερα στην αναδάσωση 9.490 καμένων στρεμμάτων, στην αντιπυρική προστασία 197.557 στρεμμάτων και στις διανοίξεις – βελτιώσεις δασικών δρόμων 814 χλμ. για αντιπυρική προστασία, στην ανάδειξη δασικών χώρων 69.000 στρεμμάτων με Δημόσια Δαπάνη 36,88 εκατ. €,
- στην μετεγκατάσταση 21 κτηνοτροφικών μονάδων που δημιουργούσαν ποικίλες οχλήσεις και μολύνσεις με Δημόσια Δαπάνη 1,9 εκατ. €,
- στην ενίσχυση 69 επενδυτικών σχεδίων Δημόσιας Δαπάνης 8,46 εκατ. € που περιελάμβαναν την ενίσχυση στον τομέα του τουρισμού (ενοικιαζόμενα δωμάτια, αγροτουριστικά καταλύματα) και των υπηρεσιών (εγκαταστάσεις εστίασης, αναψυχής) δημιουργώντας 132 θέσεις εργασίας και 4 επενδυτικά σχέδια που αφορούσαν στη διαχείριση και εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών για την παραγωγή κρασιού από βιολογική καλλιέργεια και
- στην εγκατάσταση 1.515 στρεμμάτων πιλοτικών αγρών για νέες καλλιέργειες (αρωματικά, κτηνοτροφικά και ενεργειακά φυτά) ενώ διοργανώθηκαν 13 εκθέσεις - εκδηλώσεις που σχετίζονται με τη γεωργική παραγωγή και χαρακτηριστικά τοπικά αγροτικά προϊόντα (σπαράγγι, ελιά, μέλι, φαρμακευτικά φυτά κλπ.).

Η συνολική χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση την περίοδο 2001 – 2007 αυξήθηκε από 3.4822 τ. χλμ. το 2001 σε 4.044 τ. χλμ. το 2007, ήτοι κατά 16% όπως επίσης αύξηση καταγράφεται και στη μέση έκταση των αγροτεμαχίων από 6,32 στρέμματα / αγροτεμάχιο το 2001 σε 7,15 στρέμματα / αγροτεμάχιο το 2007, ήτοι αύξηση κατά 13%.

4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς

Κατά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, στην Π-ΑΜΘ υλοποιούνται 17 δράσεις για ενεργειακή απόδοση προϋπολογισμού 38,9 εκατ. € οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΠ Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη και το ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα.

5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου

Για την πρόληψη κινδύνων κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) υλοποιούνται 13 δράσεις προϋπολογισμού 15,7 εκατ. € και αφορούν σε δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας και αντιτυρικής προστασίας. Ειδικά για την προστασία των δασών αναφέρεται ότι η Δασική έκταση της περιφέρειας ανέρχεται σε 4.151 τ. χλμ και αντιστοιχεί στο 3,1% της Δασικής έκτασης της χώρας και στο 30% της έκτασης της περιφέρειας. Σύμφωνα με τις Ετήσιες Αναφορές για τις Πυρκαγιές στην Ευρώπη (Forest Fires in Europe, Institute for Environment and Sustainability, Land Management and Natural Hazards Unit, Directorate General – Joint Research Center), οι δασικές εκτάσεις που κάηκαν στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης την περίοδο 2004 – 2008, ανέρχονται σε 27,83 τ. χλμ. και αντιστοιχούν μόλις στο 1% των δασικών εκτάσεων που κάηκαν την ίδια περίοδο σε επίπεδο χώρας. Οι θετικές επιπτώσεις από την υλοποίηση έργων αντιτυρικής προστασίας από το ΕΠ ΑΜΘ 2000 – 2006, καταγράφονται αναμφισβήτητα στο μειωμένο ποσοστό δασικών εκτάσεων που κάηκαν. Επίσης κατά την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 υλοποιήθηκαν έργα αντιπλημμυρικής προστασίας έκτασης 388.198 στρεμμάτων, βελτιώνοντας – προστατεύοντας τις συνθήκες διαβίωσης για πλέον του 60% του πληθυσμού της Περιφέρειας.

6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) στον τομέα της προστασίας του **περιβάλλοντος** κατευθύνονται 90 εκατ. €. Ειδικότερα για τη βελτίωση των συνθηκών ύδρευσης (βελτίωση ποιότητας και ποσότητας νερού) υλοποιούνται έργα προϋπολογισμού 70 εκατ. € και για την επεξεργασία λυμάτων (δίκτυα αποχέτευσης και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων) 22 εκατ. € ενώ στον τομέα αυτό ιδιαίτερα σημαντική είναι η ενίσχυση του Τομεακού Προγράμματος «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» το οποίο χρηματοδοτεί έργα προϋπολογισμού 130 εκατομμυρίων € περίπου. Βασικός στόχος της Περιφέρειας είναι η ολοκλήρωση του Περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης απορριμμάτων, ο οποίος περιλαμβάνει την

εφαρμογή της ανακύκλωσης συσκευασιών, την κατασκευή εκτεταμένου δικτύου μεταφόρτωσης – διακίνησης, την εκτροπή του βιοαποδομήσιμου κλάσματος, την κατασκευή δύο ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισης στερεών αποβλήτων που απαρτίζονται από δύο μονάδες επεξεργασίας στερεών αποβλήτων και δύο χώρους υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων, τη διαχείριση ειδικών ρευμάτων και υποδομές μεταβατικής περιόδου έως την ολοκλήρωση κατασκευής των εργοστασίων. Με τον τρόπο αυτό θα κλείσουν οι 8 εναπομείναντες Χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων με χρηματοδότηση του ΕΠΠΕΡΑΑ. Για την ολοκλήρωση των υποδομών αυτών θα διατεθούν πόροι της τάξεως των 55 εκατ. € ενώ επιπρόσθετα για την κατασκευή 1 εργοστασίου απαιτείται η εξεύρεση πόρων 100 εκατ. € περίπου.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000 – 2006) σημαντική ήταν η ενίσχυση από το ΕΤΠΑ στον τομέα της προστασίας του **Περιβάλλοντος**, όπου διατέθηκαν 135 εκατ. € για την υλοποίηση έργων που αφορούσαν στην κατασκευή νέων, επέκταση και αναβάθμιση υφιστάμενων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, το δίκτυο ύδρευσης, τις αποχετεύσεις και την αποκατάσταση χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων. Ειδικότερα, κατασκευάσθηκαν τρεις (-3-) νέες Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων ενώ επεκτάθηκαν/αναβαθμίσθηκαν οι εγκαταστάσεις τριών (-3-) υφιστάμενων Βιολογικών Καθαρισμών. Κατασκευάσθηκαν 496 χλμ. δικτύου ύδρευσης και 151 χλμ. δικτύου αποχέτευσης και αποκαταστάθηκαν 70 χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ).

7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) ένας από τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης είναι η ολοκλήρωση των **καθέτων οδικών αξόνων** και προς την κατεύθυνση αυτή υλοποιούνται σημαντικές παρεμβάσεις όπως η αναβάθμιση – συμπλήρωση του κάθετου οδικού άξονα Αρδάνιο - Ορμένιο – Ελληνοβουλγαρικά σύνορα προϋπολογισμού 77 εκατομμυρίων €, με χρηματοδότηση από το ΕΠ της Περιφέρειας, η αναβάθμιση – συμπλήρωση του κάθετου οδικού άξονα Κομοτηνή – Νυμφαία – Ελληνοβουλγαρικά σύνορα προϋπολογισμού δημοπράτησης 85 εκατομμυρίων €, με χρηματοδότηση από το ΕΠ του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, η αναβάθμιση – συμπλήρωση του κάθετου οδικού άξονα Ξάνθη – Εχίνος - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα με τη χρηματοδότηση των μελετών προϋπολογισμού 8 εκατομμυρίων € περίπου από πόρους του προγράμματος Εδαφικής Συνεργασίας (Στόχος 3) Ελλάδα – Βουλγαρία. Αξίζει να επισημανθεί η μείωση των αποστάσεων που επέρχεται με την κατασκευή των καθέτων αξόνων μεταξύ σημαντικών πόλεων στα Βαλκάνια. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι με την κατασκευή του Κάθετου άξονα Κομοτηνής – Νυμφαίας – Ελληνοβουλγαρικά σύνορα, η απόσταση της Κομοτηνής από τη Σόφια μειώνεται από τα 492 χλμ στα 295, ήτοι μείωση 60%. Προτεραιότητα δίνεται στη σύνδεση του οδικού δικτύου της Περιφέρειας με χώρους οικονομικού ενδιαφέροντος όπως η σύνδεση της Εγνατίας Οδού με τη Βιομηχανική Περιοχή Κομοτηνής προϋπολογισμού 4,5 εκατ. €.

Επίσης, στον τομέα της αναβάθμισης των **Λιμενικών** υποδομών, εκτός από τη συνέχιση των εργασιών της αναβάθμισης και επέκτασης των Λιμένων Αλεξανδρούπολης και Καβάλας που χρηματοδοτούνται από το ΕΠ της Περιφέρειας με 23,6 εκατομμύρια € υψηλή ωριμότητα παρουσιάζουν κατά έργα στη χερσαία ζώνη του Λιμένα Αλεξανδρούπολης με προϋπολογισμό 46 εκατ. €. Η χρηματοδότηση, με 23 εκατομμύρια €, του νέου εμπορικού Λιμένα Καβάλας (Φίλιππος Β) γίνεται από πόρους του ΕΠ του Υπουργείου και η κατασκευή πλωτών εγκαταστάσεων στο Λιμένα της Καβάλας προϋπολογισμού 5 εκατ. € υλοποιείται από πόρους του ΕΠ της Περιφέρειας.

Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης αντιμετωπίζεται ως «Δευτερεύον Δίκτυο» παρά το γεγονός ότι στην Αλεξανδρούπολη προβλέπεται στο Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης η κατασκευή Κόμβου - Κέντρο Εμπορευματικών Σιδηροδρομικών Μεταφορών (logistics). Η **σιδηροδρομική σύνδεση** των λιμένων της Περιφέρειας, παρουσιάζει ικανοποιητική ωριμότητα και σε φάση χρηματοδότησης είναι η σιδηροδρομική σύνδεση του Λιμένα Αλεξανδρούπολης προϋπολογισμού 4 εκατ. € περίπου.

Σημαντικές είναι και οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο **τοπικό και περιφερειακό οδικό δίκτυο** της περιφέρειας με έμφαση στην άρση της απομόνωσης ορεινών και μειονεκτικών, στη βελτίωση της διασύνδεσης με γειτονικές χώρες (π.χ. κατασκευή οδού σύνδεσης Κυπρίνου – Ιβαΐλοβγκραντ) και στην υλοποίηση παρακάμψεων και περιφερειακών οδών σημαντικών αστικών περιοχών της περιφέρειας όπως η ολοκλήρωση της παράκαμψης Δράμας προϋπολογισμού 8 εκατ. €, η παράκαμψη Νευροκοπίου προϋπολογισμού 8 εκατ. €. Επίσης χρηματοδοτείται από το ΕΠ της Περιφέρειας ο εσωτερικός δυτικός περιφερειακός προϋπολογισμού 9 εκατ. €.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000 – 2006) η παρέμβαση με τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα (244,8 εκατ. €) αφορούσε στην ενίσχυση του δικτύου των **Μεταφορικών Υποδομών** της Περιφέρειας με τις σημαντικότερες παρεμβάσεις να αφορούν:

- στην κατασκευή των τμημάτων εκατέρωθεν της γέφυρας Νέστου, στο τμήμα της Εγνατίας από Χρυσούπολη έως Βανιάνο,
- στη βελτίωση της παραλιακής οδού από Γέφυρα Στρυμόνα έως Άγ. Ανδρέα Καβάλας,
- στην επέκταση – αναδιαρρύθμιση και βελτίωση των κτιρίων του αεροσταθμού και των λοιπών κτιριακών εγκαταστάσεων του κρατικού αερολιμένα Αλεξανδρούπολης «Δημόκριτος» σε φάση ολοκλήρωσης.

Ολοκληρώθηκε η παρέμβαση της προστασίας του επιβατικού Λιμένα Καβάλας ενώ η εκβάθυνση του Λιμένα Αλεξανδρούπολης, η αναβάθμιση της σιδηροδρομικής γραμμής Αλεξανδρούπολης – Ορμενίου μήκους 55 χλμ. και η ολοκλήρωση του κάθετου άξονα Αλεξανδρούπολη – Ορμένιο, Τμήμα: Μάνδρα – Ψαθάδες, ολοκληρώνονται από το ΕΣΠΑ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (έργα «Γέφυρες»). Επίσης,

συνεχίστηκε η βελτίωση του εθνικού οδικού δικτύου και του επαρχιακού δικτύου περιφερειακής εμβέλειας. Υλοποιήθηκε η κατασκευή 50 χλμ νέου Ε.Ο. δικτύου και η βελτίωση 75 χλμ Ε.Ο. δικτύου. Έγιναν παρεμβάσεις ολοκλήρωσης και βελτίωσης 290 χλμ Επαρχιακού Οδικού δικτύου (βελτίωση του επιπέδου λειτουργικότητας, ποιοτική αναβάθμιση, εξασφάλιση ασφαλούς κυκλοφορίας κλπ.). Έμφαση δόθηκε στη βελτίωση του δικτύου των περιοχών των ορεινών όγκων και στη βελτίωση του συστήματος σήμανσης. Στον τομέα της ασφάλειας των μεταφορικών υποδομών, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός Ι.Χ. οχημάτων αυξήθηκε την περίοδο 2001 – 2011 κατά 51%, από 225 σε 340 αυτοκίνητα ανά 1.000 κατοίκους, ο αριθμός των τροχαίων ατυχημάτων μειώθηκε κατά 28%, μείωση που οφείλεται σε μεγάλο ποσοστό στη βελτίωση της κατάστασης του οδικού δικτύου της περιφέρειας μέσω των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Σύμφωνα με το Παρατηρητήριο της Εγνατίας Οδού, η μείωση των χρονοαποστάσεων μεταξύ των πόλεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης με την πλήρη λειτουργία της Εγνατίας Οδού και των Καθέτων Αξόνων, κυμαίνεται από 80 λεπτά, που αφορά την απόσταση Καβάλας – Ορεστιάδα, ως 7 λεπτά, που αφορά στην απόσταση Ορεστιάδα – Αλεξανδρούπολη. Σημαντική είναι επίσης και μείωση της χρονοαπόστασης μεταξύ Αλεξανδρούπολης – Καβάλας, κατά 64 λεπτά και της Ορεστιάδας – Θεσσαλονίκης κατά 126 λεπτά.

8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

Σύμφωνα με τη μέχρι σήμερα πρόοδο υλοποίησης του ΕΠ Μακεδονίας - Θράκης 2007 - 2013 για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, προβλέπεται να δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων 6.800 θέσεις εργασίας.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000 – 2006) από το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο** (ΕΚΤ), χρηματοδοτήθηκαν δράσεις με Δημόσια Δαπάνη 94,1 εκατ. €. Στις δράσεις του Ε.Κ.Τ. περιλαμβάνονται δράσεις κοινωνικής ένταξης που έχουν δημιουργήσει 435 (390 άτομα στις δομές φροντίδας και 45 άτομα στα ΙΑΚ) θέσεις εργασίας (έμμεσες επιπτώσεις) με άμεσα ωφελούμενους 8.783 (δομές φροντίδας) κατοίκους κυρίως ορεινών, μειονεκτικών περιοχών ή ευπαθών κοινωνικά ομάδων (τσιγγάνοι 20.000 άτομα εξυπηρετούμενοι από τα 9 Ιατροκοινωνικά Κέντρα στην Περιφέρεια Α.Μ.Θ.) ή ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.

Ξεχωριστή σημασία για το πρόγραμμα αποτελούν οι δράσεις προώθησης της απασχόλησης στο πλαίσιο των τριών Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης και των 18 Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης, όπως ωφελήθηκαν συνολικά 1.650 άτομα (1.308 STAGE, 220 Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών και 122 Νέων Θέσεων Εργασίας). Επίσης, υλοποιήθηκαν 174 προγράμματα κατάρτισης ανέργων, εργαζόμενων και αυτοαπασχολούμενων και καταρτίστηκαν 2.846 άτομα, επιχορηγήθηκαν 1.091 νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες (461 άνδρες και 630 γυναίκες) και επιχορηγήθηκαν 641 νέες θέσεις εργασίας (246 άνδρες και 395 γυναίκες) σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Τέλος σημαντική είναι η ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας της στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης που υλοποιήθηκαν μέσω του

ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε. Οι δράσεις αφορούσαν στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την υποστήριξη των επιχειρήσεων, συμμετοχή σε θεματικά εργαστήρια (workshops), συμμετοχή σε εκθέσεις, ανοικτά συνέδρια και ημερίδες, συμμετοχή των γυναικών σε επιχειρηματικές αποστολές, διαφήμιση και προβολή μικρής κλίμακας των γυναικείων επιχειρήσεων και προμήθεια εξοπλισμού και λογισμικού. Υλοποιήθηκαν περί τα 1.223 επενδυτικά σχέδια.

9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας

Αναφέρονται οι δράσεις που υλοποιούνται στον τομέα **Υγείας – Κοινωνικών Υποδομών**, σε ότι αφορά στην κοινωνική ένταξη. Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) στον τομέα της **υγείας** η κατασκευή του νέου Νοσοκομείου Κομοτηνής προϋπολογισμού 50 εκατ. € αποτελεί τη σημαντικότερη παρέμβαση που σχεδιάζεται και αναμένεται να ξεκινήσει εντός του 2012. Αναβαθμίζεται ο ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός των νοσοκομείων και εξοπλίζονται με Ασθενοφόρα τα κέντρα υγείας της περιφέρειας και το ΕΚΑΒ. Στον τομέα των **Κοινωνικών Υποδομών** υλοποιούνται παρεμβάσεις για την κατασκευή Βρεφονηπιακών Σταθμών καθώς και Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων προϋπολογισμού 30 εκατ. €.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 το ΕΤΠΑ χρηματοδότησε δράσεις Δημόσιας Δαπάνης 46,79 εκατ. € με τη σημαντικότερη παρέμβαση να αφορά στην κατασκευή του Νοσοκομείου Καβάλας, δυναμικότητας 380 κλινών και συμπληρωματικά την αναβάθμιση – προμήθεια εξοπλισμού 5 νοσοκομείων και κέντρων υγείας, αναβαθμίζοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας στο σύνολο της περιφέρειας. Επίσης, στον τομέα των κοινωνικών υποδομών χρηματοδοτήθηκε η βελτίωση – αναβάθμιση και κατασκευή 10 βρεφονηπιακών - παιδικών σταθμών καθώς και 4 Κέντρων Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων. Στο τομέα της υγείας οι θετικές επιπτώσεις από την υλοποίηση και των παρεμβάσεων καταγράφονται στην αύξηση του αριθμού κλινών ανά 10.000 κατοίκους από 32 το 2001 σε 38 το 2008, ήτοι αύξηση κατά 19% και στην αύξηση του αριθμού των γιατρών ανά 10.000 κατοίκους από 38 το 2001 σε 55 το 2008, ήτοι αύξηση 44%.

10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση

Στον τομέα της **εκπαίδευσης** αναγνωρίζεται η συμβολή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΔΠΘ και ΤΕΙ Καβάλας) στην αναπτυξιακή πορεία της Περιφέρειας. Ειδικότερα το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) ενισχύεται για την κατασκευή των κτιριακών εγκαταστάσεων του τμήματος Πολιτικών Μηχανικών (προϋπολογισμού 21,7 εκατ. €) καθώς και με εξοπλισμό 5 εκατ. € ενώ με προμήθεια επιστημονικού εξοπλισμού προϋπολογισμού 10 εκατ. € ενισχύεται και το Τεχνολογικό Ίδρυμα Καβάλας. Επίσης, σημαντική είναι και η ενίσχυση για τη κατασκευή νέων ή τη βελτίωση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών στη Α' βάρθμιας και Β' βάρθμιας εκπαίδευσης όπου κατευθύνονται 60 εκατ. €. Σημαντική είναι και η δράση που υλοποιείται για την **προμήθεια εξοπλισμού Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής** με στόχο

την αναβάθμιση του συστήματος εκπαίδευσης και την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού προϋπολογισμού 3,0 εκατ. €.

Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000 – 2006) στον τομέα της **Εκπαίδευσης**, υπήρξαν παρεμβάσεις σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, με την κατασκευή και αναβάθμιση πλέον των 400 αιθουσών διδασκαλίας, 44 χιλ. τετραγωνικών μέτρων, και 97 εργαστήρια – βιβλιοθήκες – αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, ενώ το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ενισχύθηκε με την κατασκευή τεσσάρων εγκαταστάσεων, ΤΕΦΑΑ, Νομικής Σχολής, Ιατρικής Σχολής και Ηλεκτρολόγων Μηχανικών στην Πολυτεχνική Σχολή συνολικής έκτασης 35 χιλ. τετραγωνικών μέτρων. Η Δημόσια Δαπάνη που διατέθηκε για την ενίσχυση του τομέα της Εκπαίδευσης ανέρχεται σε 91 εκατ. €.

Τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΑΜΘ 2000 – 2006 στον τομέα της Παιδείας καταγράφονται:

- Στην αύξηση του αριθμού εκπαιδευτηρίων ανά 10.000 κατοίκους από 97 το 2001 σε 114 το 2008, ήτοι αύξηση κατά 18%, στην αύξηση του αριθμού δασκάλων ανά 1.000 μαθητές δημοτικού κατά 30% και στην αύξηση του αριθμού των καθηγητών ανά 1.000 μαθητές γυμνασίου – λυκείου κατά 13% (από 83 το 2001 σε 98 το 201).
- Επίσης, ποιοτικά στοιχεία που αφορούν στην αναβάθμιση του επιπέδου της εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης καταγράφονται στη μείωση του ποσοστού του πληθυσμού ηλικίας 5 – 19 ετών που **δεν συμμετέχει** στην Α΄ ή / και Β΄ βαθμιας εκπαίδευση κατά 49% (από 32% το 2001 σε 16% το 2008) και στη μείωση του ποσοστού του πληθυσμού ηλικίας 20 – 24 ετών της Περιφέρειας που **δεν συμμετέχει** στην Γ΄ βαθμιας εκπαίδευση κατά 77% (από 69% το 2001 σε 16% το 2008).
- Σύμφωνα με τη μελέτη «Αποτύπωσης του Εκπαιδευτικού Συστήματος σε Επίπεδο Σχολικών Μονάδων», του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, σύνολο των σχολικών μονάδων της Περιφέρειας το 97,5% λειτουργούν με πρωινό ωράριο.

11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας δημόσιας διοίκησης

Παρεμβάσεις στον τομέα αυτό υλοποιούνται μέσω τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία στην Περιφέρεια για τις αναμενόμενες επιπτώσεις από τις παρεμβάσεις αυτές.

12. Άλλοι θεματικοί στόχοι

Ο **πολιτισμός** ο οποίος αποτελεί ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και σημαντικός μοχλός ενίσχυσης του **Τουρισμού**, ενισχύεται κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007 - 2013) με 14 εκατ. € με παρεμβάσεις στους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της περιφέρειας (Θάσος, Καβάλα, Σαμοθράκη, Μεσημβρία-Ζώνη, Άβδηρα, Κομοτηνή, Κοσμοσώτεια Φερών) ενώ σε φάση ωρίμανσης βρίσκεται σημαντική παρέμβαση για την προστασία και

ανάδειξη ευρημάτων του Ταφικού Τύμβου της Μικρής Δοξιάρας - Ζώνης, Ν. Έβρου. Επίσης, στον τομέα του Σύγχρονου Πολιτισμού υλοποιείται και εξασφαλίζεται η συνέχιση της ανασύλωσης του Φρουραρχείου Ξάνθης – Οικία Χατζιδάκι (Πολυχώρος Τέχνης και Σκέψης) προϋπολογισμού 4 εκατ. € και χρηματοδοτείται η προμήθεια εξοπλισμού για την ολοκληρωμένη λειτουργία υφιστάμενων υποδομών στην Περιφέρεια ΑΜΘ. Επίσης προωθείται η κατασκευή της τουριστικής μαρίνας στα Λιμενάρια Ν. Θάσου προϋπολογισμού 7,5 εκατ. €, από το ΕΠ του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000 - 2006) στον τομέα του **Πολιτισμού**, υλοποιήθηκαν συγχρηματοδοτούμενα έργα από το ΕΤΠΑ Δημόσιας Δαπάνης 22 εκατ. € που αφορούσαν στην αξιοποίηση 12 αρχαιολογικών χώρων της περιφέρειας, ανάδειξης 10 μνημείων και τη βελτίωση - επέκταση κατασκευή 5 Μουσείων.

Σημαντική είναι προσπάθεια αξιοποίησης του πλούσιου **γεωθερμικού αποθέματος** της Περιφέρειας. Στην προσπάθεια αυτή συμβάλλουν τόσο το Υπουργείο Περιβάλλοντος με την πρόσφατη κατακύρωση διαγωνισμών για την εκμίσθωση του δικαιώματος έρευνας γεωθερμικού δυναμικού προϋπολογισμού 160 εκατομμύρια € (Σαμοθράκης, Νέστου, Δέλτα Έβρου, Ακροποτάμου Καβάλας) για την Π-ΑΜΘ. Επίσης, η περιφέρεια χρηματοδοτεί την υλοποίηση δράσεων υποδομών σε βεβαιωμένα και αδειοδοτημένα γεωθερμικά πεδία, προϋπολογισμού σε πρώτη φάση 8 εκατ. € και με πόρους του ΕΠ της Περιφέρειας.

Έμφαση δίνεται στην ανάδειξη των **αστικών κέντρων** της περιφέρειας με την υλοποίηση έξι επιχειρησιακών σχεδίων από τους Δήμους Ορεστιάδας, Αλεξανδρούπολης, Κομοτηνής, Ξάνθης, Καβάλας και Δράμας προϋπολογισμού 24 εκατ. € με κατεύθυνση τον περιορισμό των έργων αστικών αναπλάσεων, την ενίσχυση των δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και δράσεις που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της «κοινωνικής» και «οικονομικής» υποβάθμισης μιας αστικής περιοχής.

Επίσης, ιδιαίτερης αναπτυξιακής σημασίας για την Περιφέρεια είναι η υλοποίηση του **Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης Οροσειράς Ροδόπης** το οποίο στοχεύει στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, στην ενίσχυση της τοπικής οικονομικής βάσης και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσω της αναβάθμισης - δημιουργίας των αναγκαίων υποδομών στην ορεινή περιοχή της Οροσειράς της Ροδόπης. Εντάσσεται δε στη λογική της ολοκληρωμένης παρέμβασης με τη συμμετοχή πολλών εργαλείων χρηματοδότησης και ενεργοποιήθηκε σε πρώτη φάση με πόρους του ΕΠ της Περιφέρειας 25 εκατ. €. Επίσης, σε φάση οριστικοποίησης βρίσκεται ειδικό πρόγραμμα για τις **Νησιωτικές και Παράκτιες** περιοχές της Περιφέρειας καθώς και για **ιδιαίτερα υποβαθμισμένες περιοχές** όπου είναι εγκατεστημένες ειδικές ομάδες πληθυσμού.

3. ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ, ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ, ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΜΘ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	<ul style="list-style-type: none">▪ Σχετικά σοβαρά ερείσματα για καινοτομία▪ Λειτουργία σημαντικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΙ Καβάλας) και ερευνητικών υποδομών▪ Λειτουργία πλήθους επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν υψηλή τεχνολογία στην παραγωγική τους διαδικασία	<ul style="list-style-type: none">▪ Πολύ χαμηλή χρηματοδότηση και ζήτηση έρευνας και καινοτομίας από επιχειρήσεις.▪ Έλλειμμα σε εξειδικευμένο ανθρώπινο στελεχιακό δυναμικό▪ Η έλλειψη επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας καθώς έλλειψη ενσωμάτωσης της υψηλής τεχνολογίας σε επιχειρήσεις παραδοσιακών κλάδων.▪ Έλλειψη εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων πρωτογενούς έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης από ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα (commercialization).▪ Μικρό ποσοστό κρατικών πόρων που διατίθεται για έρευνα και τεχνολογία	<ul style="list-style-type: none">▪ Δυνατότητα δημιουργίας τεχνολογικού cluster▪ Η ανάπτυξη καινοτομιών στον κλάδο των τροφίμων και ποτών (είσοδος στην αγορά των βιολογικών προϊόντων)▪ Αξιοποίηση της γεωθερμίας στην αγροτική παραγωγή	<ul style="list-style-type: none">▪ Υψηλή διαρροή επιστημονικού δυναμικού υψηλού επιπέδου προς άλλες χώρες▪ Στενότητα επενδυτικών κεφαλαίων δημοσίου, ιδιωτικού και χρηματοπιστωτικού τομέα▪ Μικρός βαθμός ελκυστικότητας για επενδύσεις- Έλλειψη κινήτρων (φορολογικών, οικονομικών κ.λ.π).
2. Ενίσχυση της πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών	<ul style="list-style-type: none">▪ Ταχύς εκσυγχρονισμός υποδομών τηλεπικοινωνιών▪ Υφιστάμενα ευρυζωνικά δίκτυα και λοιπές υποδομές▪ Υψηλοί ρυθμοί αύξησης του ποσοστού πρόσβασης των νοικοκυριών σε ευρυζωνικά δίκτυα	<ul style="list-style-type: none">• Χαμηλή διάχυση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών σε δημόσιες υπηρεσίες και ανθρώπινο δυναμικό σε ηλικίες άνω των 50 ετών• Τεχνολογίες δεύτερης γενιάς με χαμηλότερες ταχύτητες (3G αντί 4G Mobile broadband, και ADSL αντί VDSL)	<ul style="list-style-type: none">• Η διαρκής τεχνολογική εξέλιξη σε ψηφιακά μέσα χαμηλώνει το κόστος πρόσβασης σε ΤΠΕ.	<ul style="list-style-type: none">▪ Υψηλή διαρροή επιστημονικού δυναμικού υψηλού επιπέδου προς άλλες χώρες▪ Συρρίκνωση αγοράς λόγω μείωσης της ζήτησης σε προϊόντα και υπηρεσίες έρευνας και τεχνολογίας λόγω οικονομικής κρίσης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ), της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ)	<ul style="list-style-type: none">▪ Ευρεία παραγωγική βάση▪ Ταχύς μετασχηματισμός της οικονομίας▪ Σχετική οικονομική εξωστρέφεια▪ Επαρκείς υπηρεσίες στήριξης των επιχειρήσεων▪ Επαρκώς αναπτυγμένο θεσμικό πλαίσιο για την κινητροδότηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας▪ Ευρείας διαφοροποίησης και πλούσιου αναπτυξιακού πόρου, συμπεριλαμβανομένων του υδατικού δυναμικού, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, του φυσικού περιβάλλοντος και του οικολογικού αποθέματος▪ Ισχυρή αγροτική βάση με εμπειρία στην καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων▪ Επώνυμα αγροτικά προϊόντα Περιοχής Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π), Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.),▪ Εξαγωγές ποιοτικών τοπικών προϊόντων▪ Τουριστικός προορισμός▪ Σημαντική αλιευτική παραγωγή (θαλάσσια και ιχθυοτροφείων)▪ Διεύρυνση διακρατικών εμπορικών συναλλαγών με Βαλκανικές και άλλες χώρες▪ Σημαντική παρουσία και επενδυτική δραστηριότητα ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια▪ Μοναδική πολιτισμική ταυτότητα: ύπαρξη διαπολιτισμικότητας και μεγάλου εύρους και ποικιλίας πολιτιστικών πόρων	<ul style="list-style-type: none">▪ Υψηλός ρυθμός αστικοποίησης – εγκατάλειψης της υπαίθρου▪ Σχετική έλλειψη μιας σύγχρονης αντίληψης, νοοτροπίας και «ευέλικτων πεποιθήσεων» γύρω από Συνεργατικούς σχηματισμούς επιχειρήσεων (clustering)▪ Ατελείς δομές – μηχανισμοί ολοκληρωμένης διαχείρισης αναπτυξιακών πόρων▪ Χαμηλό επίπεδο τυποποίησης και απόδοσης αγροτικής παραγωγής▪ Αδύναμοι μηχανισμοί εμπορίας και προβολής τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων▪ Μικρό μέγεθος και μεγάλος κατακερματισμός του αγροτικού κλήρου – μικρού μεγέθους αγροτικές εκμεταλλεύσεις, χαμηλής ανταγωνιστικότητας και προβληματικής βιωσιμότητας▪ Μικρού μεγέθους μεταποιητική δραστηριότητα (αριθμός εργαζομένων, παραγωγική δραστηριότητα, εγκατεστημένη ισχύς)▪ Πολύπλοκο εθνικό νομικό και φορολογικό σύστημα που επηρεάζει αρνητικά την επιχειρηματική δραστηριότητα (αστάθεια, συχνές αλλαγές, αιφνιδιασμοί επενδυτών κλπ.)▪ Έλλειψη σταθερών οικονομικών συνθηκών και πολιτικών για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων από το εξωτερικό.▪ Χαμηλή επιχειρηματικότητα «υψηλής προστιθέμενης αξίας»▪ Ελλιπής σχεδιασμός χρήσεων γης που ρυθμίζονται από περιφερειακά και ειδικά χωροταξικά πλαίσια▪ Έλλειψη σχεδιασμού και υποδομών για την ανάπτυξη και προβολή του τόπου ως	<ul style="list-style-type: none">▪ Προώθηση παραδοσιακών προϊόντων και ταυτοποίηση και ανάδειξη τοπικής αγροτικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής▪ Αλλαγή διατροφικών προτύπων και αυξανόμενη ζήτηση για μεσογειακά και βιολογικά προϊόντα.▪ Αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων και της προώθησης της ανάπτυξης της βιολογικής γεωργίας▪ Η σε εξέλιξη αναθεώρηση του περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού▪ Συγκρότηση συστάδων συνεργασιών μονάδων του δευτερογενούς τομέα με προοπτικές εξειδίκευσης▪ Ανάπτυξη «Πράσινου Τουρισμού» με προστασία του περιβάλλοντος▪ Μεγάλες δυνατότητες διαφοροποίησης και εμπλουτισμού της τουριστικής προσφοράς λόγω της πληθώρας πόρων (αγροτουρισμός, πολιτιστικός, θαλάσσιος, χειμερινός, θρησκευτικός, περιηγητικός, σπηλαιολογικός, ιαματικός, γαστρομαργικός, οικολογικός τουρισμός)▪ Αξιοποίηση και επέκταση του αυξημένου τουριστικού ρεύματος από τις εγγύς Βαλκανικές Χώρες (κυρίως Βουλγαρία και Ρουμανία)	<ul style="list-style-type: none">▪ Παρατεταμένη ύφεση με εθνική και διεθνή οικονομική κρίση.▪ Ο μη ενεργός πληθυσμός είναι μεγαλύτερος του ενεργού – έντονα φαινόμενα εποχιακής ανεργίας και υποαπασχόλησης (ιδίως στον πρωτογενή τομέα) – ιδιαίτερα έντονη ανεργία και υποαπασχόληση στις γυναίκες και ιδίως στους νέους▪ Αυξανόμενος ανταγωνισμός στα πλαίσια της σταδιακής άμβλυνσης των περιορισμών στο διεθνές εμπόριο και της διεύρυνσης της Ε.Ε.▪ Συνεχιζόμενη μετακίνηση παραγωγικών μονάδων έντασης εργασίας σε όμορες χώρες με χαμηλότερο κόστος εργασίας.▪ Μείωση της παγκόσμιας ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες λόγω παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης▪ Στενότητα επενδυτικών κεφαλαίων δημοσίου, ιδιωτικού και χρηματοπιστωτικού τομέα

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
	<ul style="list-style-type: none">• Σημαντικοί φυσικοί εδαφικοί και υδατικοί πόροι.	εναλλακτικού προορισμού τουρισμού		
4. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς	<ul style="list-style-type: none">▪ Διαθεσιμότητα αξιοποιήσιμου δυναμικού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.	<ul style="list-style-type: none">▪ Αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από την αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στη γεωργία▪ Η ενεργειακή εξάρτηση από τον λιγνίτη και το πετρέλαιο.▪ Μικρή αξιοποίηση του διαθέσιμου ενεργειακού δυναμικού (ηλιακού, αιολικού, θερμοδυναμικού)	<ul style="list-style-type: none">▪ Δυνατότητα ένταξης στα διεθνή μεταφορικά και ενεργειακά δίκτυα, μετά την ολοκλήρωση των μεγάλων Έργων▪ Μείωση των ρύπων από επέκταση της χρήσης των ΑΠΕ.▪ Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών (κτιριακό απόθεμα, περιοχές οργανωμένης εγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων, ΒΙΠΕ)	<ul style="list-style-type: none">▪ Παρατεταμένη ύφεση με εθνική και διεθνή οικονομική κρίση.▪ Η αύξηση του κόστους θέρμανσης και η στρόφη προς εναλλακτικά καύσιμα (καυσόξυλα, πέλετ) αυξάνει σημαντικά την ατμοσφαιρική ρύπανση (CO₂, αιωρούμενα σωματίδια)
5. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου	<ul style="list-style-type: none">• Ύπαρξη οργανωμένων και πολυεπίπεδων μηχανισμών πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων (Περιφέρεια, Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Δήμοι)	<ul style="list-style-type: none">▪ Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας και ο μεγάλος όγκος των υδάτων που προσλαμβάνει το από επιφανειακά ύδατα μεγάλων διακρατικών ποταμών▪ Έλλειψη αποτελεσματικής διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της πρόληψης και διαχείρισης ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών (πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές).• Έλλειψη συντονισμού μεταξύ των πολυεπίπεδων μηχανισμών πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων	<ul style="list-style-type: none">▪ Πεδίο εφαρμογής καινοτομικών τεχνολογιών και προϊόντων▪ Δυνατότητα συμμετοχής σε διακρατικά, διαπεριφερειακά και διασυνοριακά προγράμματα σχετικά με πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	<ul style="list-style-type: none">• Οι μειώσεις στις κρατικές δαπάνες αυξάνουν την πιθανότητα μη αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
6. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	<ul style="list-style-type: none">Επαρκώς αναπτυγμένες κεντροαστικές υποδομές (ύδρευση – αποχέτευση – διαχείριση απορριμμάτων)Ευρείας διαφοροποίησης και πλούσιοι αναπτυξιακοί πόροι, συμπεριλαμβανομένων του υδατικού δυναμικού, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, του φυσικού περιβάλλοντος και του οικολογικού αποθέματοςΣχετική εμπέδωση πνεύματος κατευθυνόμενου από τη συνεχή προσέγγιση της αειφόρου ανάπτυξης και της ποιότητας ζωήςΠλήθος προστατευόμενων περιοχών και εθνικών πάρκωνΠλούσιο φυσικό περιβάλλον και βιοποικιλότητα.Ύπαρξη ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης απορριμμάτων_(ΠΕ.Σ.Δ.Α)	<ul style="list-style-type: none">Ατελής ανάπτυξη αποκεντρωμένων περιβαλλοντικών υποδομώνΑτελείς δομές – μηχανισμοί ολοκληρωμένης διαχείρισης αναπτυξιακών πόρωνΣημαντικές ελλείψεις σε μηχανισμούς περιβαλλοντικής προστασίας και μειωμένη δράση σε ενέργειες πρόληψης, παρακολούθησης και προστασίας της βιοποικιλότητας.Μη ορθολογική χρήση υδατικών πόρων από τον αγροτικό τομέα.	<ul style="list-style-type: none">Ανάπτυξη συνολικής περιφερειακής αξίας με συνδυασμό του συνολικού διαθέσιμου φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, πλέον ως «ολοκληρωμένο προϊόν», στο πλαίσιο της αύξησης εθνικού / παγκόσμιου ενδιαφέροντος για εξασφάλιση συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης και ποιότητας ζωής.Πεδίο εφαρμογής καινοτομικών τεχνολογιών και προϊόντων	<ul style="list-style-type: none">Κλιματικές αλλαγές και ακραία καιρικά φαινόμενα επιβαρύνουν το περιβάλλον (πλημμύρες, πυρκαγιές)Σοβαρές πιέσεις στους υδάτινους πόρους με ρύπανση και μείωση των όγκων (εγχώριες και διασυνοριακές απειλές)Περιβαλλοντική επιβάρυνση από τον τουρισμό.Η αύξηση του κόστους θέρμανσης και η στροφή προς εναλλακτικά καύσιμα (καυσόξυλα, πέλετ) αυξάνει τον κίνδυνο αποψίλωσης των δασικών εκτάσεων λόγω παράνομης υλοτομίας.
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών	<ul style="list-style-type: none">Ικανοποιητικής στάθμης και ισόρροπα αναπτυσσόμενες εθνικές υποδομές μεταφορών (οδικές, λιμενικές, αερολιμενικές)Γεωστρατηγική θέση της Περιφέρειας στο χώρο των Βαλκανίων και της ΕυρώπηςΣυμμετοχή στα Ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών.Ύπαρξη δύο μεγάλων εμπορευματικών λιμανιών και πυκνού δικτύου μικρότερων λιμανιώνΎπαρξη δύο διεθνών αερολιμένων	<ul style="list-style-type: none">Υστέρηση στον εκσυγχρονισμό του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύουΥστέρηση στην κατάλληλη διασύνδεση των εθνικών υποδομών μεταφορών, στη σύνδεσή τους με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα και στην περιφερειακή ολοκλήρωσή τουςΑνυπαρξία ολοκληρωμένου δικτύου συνδυασμένων μεταφορώνΚαθυστέρηση ολοκλήρωσης και πλήρους λειτουργίας των μεγάλων έργων στις μεταφορές	<ul style="list-style-type: none">Η αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας με στόχο την ανάδειξη της Περιφέρειας σε διαμετακομιστικό κέντρο και κέντρο συνδυασμένων μεταφορών προσώπων και εμπορευμάτωνΗ ολοκλήρωση των τεσσάρων κάθετων στην Εγνατία Οδό οδικών αξόνων θα συντελέσει στην πλήρη διασύνδεση με το Διευρωπαϊκό Οδικό ΔίκτυοΔημιουργία νέου περιφερειακού πόλου ανάπτυξης με πύλη την ΑΜΘ στο πλαίσιο της εισόδου Βουλγαρίας και Ρουμανίας στην Ε.Ε. και άνοιγμα των περιφερειακών – εθνικών εξωτερικών συνόρων σε Κοινωνική επικράτεια (Βουλγαρία).Ενίσχυση εξωστρέφειας με ένωση της	<ul style="list-style-type: none">Παρατεταμένη ύφεση με εθνική και διεθνή οικονομική κρίση.Στενότητα επενδυτικών κεφαλαίων δημοσίου, ιδιωτικού και χρηματοπιστωτικού τομέα

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
			περιοχής με την Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη στο πλαίσιο της αύξησης του διεθνούς ενδιαφέροντος για την ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών	
8. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων	<ul style="list-style-type: none">▪ Ευρεία παραγωγική βάση▪ Προοπτικές εξωστρέφειας του οικονομικού και παραγωγικού τομέα	<ul style="list-style-type: none">▪ Υψηλή και αυξανόμενη ανεργία▪ Χαμηλή επιχειρηματικότητα▪ Χαμηλότερη παραγωγικότητα εργασίας στη χώρα▪ Υψηλός ρυθμός αστικοποίησης – εγκατάλειψης της υπαίθρου▪ Κατακόρυφη μείωση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων.▪ Η μετακίνηση παραγωγικών μονάδων σε γειτονικές χώρες▪ Κυριαρχία παραδοσιακών κλάδων έντασης εργασίας χαμηλής ανταγωνιστικότητας και χαμηλής εξειδίκευσης▪ Χαμηλός βαθμός απασχόλησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων και γυναικών.▪ Μικρή κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού▪ Έλλειψη επαγγελματικού προσανατολισμού	<ul style="list-style-type: none">▪ Προσέλκυση επενδύσεων σε εναλλακτικές καλλιέργειες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τουρισμό.▪ Νέες θέσεις απασχόλησης και επιχειρηματικής δράσης σχετικά με τα παραδοσιακά, ποιοτικά και οικολογικά είδη διατροφής και εν γένει αγροτικά προϊόντα▪ Αξιοποίηση του νόμου για την κοινωνική οικονομία & επιχειρηματικότητα	<ul style="list-style-type: none">▪ Παρατεταμένη ύφεση με εθνική και διεθνή οικονομική κρίση.▪ Υψηλή διαρροή επιστημονικού δυναμικού υψηλού επιπέδου▪ Δημογραφική γήρανση και εγκατάλειψη υπαίθρου

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας	<ul style="list-style-type: none">▪ Επαρκώς αναπτυγμένες μονάδες υγείας▪ Ανεπτυγμένο δίκτυο εθελοντικών οργανώσεων▪ Κουλτούρα κοινωνικής αλληλεγγύης	<ul style="list-style-type: none">▪ Ατελής ανάπτυξη πρωτοβάθμιων υγειονομικών υποδομών και υποδομών φροντίδας παιδιών▪ Ύπαρξη κοινωνικών ομάδων που απειλούνται ή βιώνουν σε συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού▪ Σημαντικές ανισότητες μέσα στην Περιφέρεια, ως προς τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των κατοίκων και τη συγκέντρωση ομάδων σε αποκλεισμό▪ Χαμηλός βαθμός απασχόλησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων και γυναικών.▪ Αποσπασματικότητα χρηματοδοτήσεων▪ Αναποτελεσματικότητα εφαρμογής πολιτικών ενσωμάτωσης κοινωνικών ομάδων	<ul style="list-style-type: none">▪ Δυνατότητες διαβαθμιακής συνεργασίας (Υπουργεία, ΟΤΑ, φορείς) και ανάδειξης του Στρατηγικού Ρόλου της Περιφέρειας▪ Θετικό θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη στήριξη κοινωνικής-χωρικής συνοχής▪ Προώθηση στρατηγικών δια βίου μάθησης, προκειμένου να δοθούν ίσες ευκαιρίες, αλλά και νέες δυνατότητες σε άτομα που βρίσκονται στα πρόθυρα του κοινωνικού αποκλεισμού	<ul style="list-style-type: none">▪ Παρατεταμένη ύφεση με εθνική και διεθνή οικονομική κρίση.▪ Αυξητική τάση των ομάδων του πληθυσμού που χρρίζουν κοινωνικής στήριξης λόγω της οικονομικής κρίσης▪ Παράνομη εισροή μεταναστών που δημιουργεί πιέσεις στην αγορά εργασίας ενώ ενέχει τον κίνδυνο περιθωριοποίησης της συγκεκριμένης ομάδας.
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση	<ul style="list-style-type: none">▪ Η λειτουργία σημαντικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης▪ Λειτουργία δημοσίων Ι.Ε.Κ. και Κ.Ε.Κ.	<ul style="list-style-type: none">▪ Έλλειψη σχολικών αιθουσών στις αστικές περιοχές▪ Μορφωτική και πολιτισμική ανισότητα του πληθυσμού▪ Χαμηλή εμπέδωση στα ΑΕΙ επιχειρηματικού πνεύματος▪ Κατακόρυφη μείωση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων στην εκπαίδευση.▪ Έλλειψη ικανοποιητικής διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή.▪ Χαμηλό επίπεδο τεχνικής εκπαίδευσης και προγραμμάτων δια βίου μάθησης	<ul style="list-style-type: none">▪ Αποτελεσματική διασύνδεση Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την τοπική οικονομία	<ul style="list-style-type: none">▪ Υψηλή διαρροή επιστημονικού δυναμικού υψηλού επιπέδου▪ Μικρό ποσοστό των πόρων του κρατικού προϋπολογισμού που κατευθύνεται σε εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	<ul style="list-style-type: none">Αποκέντρωση υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακών Ενοτήτων	<ul style="list-style-type: none">Ανάγκη ολοκλήρωσης της διοικητικής αποκέντρωσης, με μεγάλα προβλήματα στη μεταβατική περίοδο (Πρόγραμμα Καλλικράτης).Δυσχέρειες στο συντονισμό – συνεργασία υπηρεσιών και φορέων διαχείρισης, υλοποίησης και παρακολούθησης προγραμμάτωνΑνορθολογικό και αναποτελεσματικό σύστημα διοίκησης με πολύπλοκες διοικητικές διαδικασίες και γραφειοκρατία.Έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και φορέων	<ul style="list-style-type: none">Η Περιφέρεια ως β' βαθμός αυτοδιοίκησης μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό και ενιαίο κέντρο χάραξης πολιτικής και στρατηγικής σε επίπεδο περιφέρειαςΕνσωμάτωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην καθημερινή διοικητική πρακτικήΑξιοποίηση των διαφόρων κειμένων προγραμματισμού και χάραξης στρατηγικής (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Ετήσια Προγράμματα Δράσης κ.ά.) με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ΔιοίκησηςΠρογράμματα επιμόρφωσης και βελτίωσης δεξιοτήτων δημοσίων υπαλλήλων	<ul style="list-style-type: none">Μείωση διαθέσιμων κονδυλίων λόγω οικονομικής κρίσηςΑντίδραση της γραφειοκρατικής δομής στην εισαγωγή νέων μεθόδων Διοίκησης.Διατήρηση αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος, οι οποίες θα μπορούσαν να ασκηθούν πιο αποτελεσματικά σε αποκεντρωμένο επίπεδο

4. ΑΝΑΦΟΡΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΟΥΣ

Ύστερα από μια τριακονταετία περίπου άσκησης περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ, η Περιφέρεια, παρά τα όσα έχουν επιτευχθεί, παραμένει μια από τις πιο αδύναμες της ΕΕ. Μετά την Ήπειρο και τη Δυτική Ελλάδα, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης έχει το χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ της χώρας. Η κατάσταση αυτή ισχύει διαχρονικά και κατά την παρούσα οικονομική συγκυρία έχει χειροτερεύσει.

Τα όποια θετικά αποτελέσματα από την περιφερειακή πολιτική της ΕΕ που ασκήθηκαν κατά το παρελθόν, περιορίζονται, ακόμα και ανατρέπονται από την αύξηση του ανταγωνισμού, αλλά και από τις ραγδαίες και οριζόντιες επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης. Στο περιβάλλον αυτό, δεν θα ήταν υπερβολή να υποστηριχθεί, ότι οι επιπτώσεις στις αδύναμες περιφέρειες είναι ιδιαίτερα έντονες, ακόμα και αν ο κυρίαρχος αγροτικός χαρακτήρας ορισμένων από αυτές τείνει να αποκρύπτει τις συνολικές πραγματικές διαστάσεις του ζητήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, το όραμα της Περιφέρειας για τη νέα προγραμματική περίοδο είναι:

Η σταδιακή ανασυγκρότηση και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας, η διατήρηση, και κατά το δυνατόν εμπάθυνση, της κοινωνικής συνοχής σε περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού, ύφεσης και κρίσης, με την αξιοποίηση των πόρων της Περιφέρειας, την κινητοποίηση των υφισταμένων αλλά και νέων κοινωνικών συλλογικοτήτων και την αξιοποίηση της γεωγραφικής της θέσης.

Η παρουσίαση των επιμέρους στόχων ακολουθεί δύο τρόπους:

- A) την λογική των τριών τομέων της οικονομίας (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής)²
- B) την προτεινόμενη από την 1^η Εγκύκλιο Σχεδιασμού και Κατάρτισης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιόδου 2014-2020 λογική των Περιφερειακών προτεραιοτήτων ανάπτυξης ανά Θεματικό Στόχο, απαριθμούμενων κατά φθίνουσα σειρά σημαντικότητας

² Η απαρίθμηση των στόχων της Περιφέρειας ανά τομέα οικονομίας δεν ακολουθεί φθίνουσα σειρά σημαντικότητας

4.1 Στόχοι της Περιφέρειας ανά τομέα οικονομίας

Πρωτογενής τομέας:

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί το βασικό παραγωγικό τομέα της Περιφέρειας, αναπτύσσεται στο σύνολο των Περιφερειακών Ενοτήτων και απασχολεί το μεγαλύτερο τμήμα του ανθρώπινου δυναμικού της. Αυτό αποδεικνύεται από το ποσοστό συμμετοχής του πρωτογενούς τομέα στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, το οποίο ανέρχεται σε 6,2%, ποσοστό διπλάσιο του εθνικού μέσου όρου.

Στόχοι:

- Προσανατολισμός της παραγωγής σε νέα δυναμικά προϊόντα,
- Προσπάθεια προώθησης των προϊόντων στα οποία η χώρα παρουσιάζει έλλειμμα,
- Στήριξη και εκσυγχρονισμός των αγροτικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών εκμεταλλεύσεων,
- Καθετοποίηση και βελτίωση ποιότητας προϊόντων πρωτογενούς τομέα,
- Διαθρωπτικές αλλαγές στην παραγωγή.

Δευτερογενής τομέας:

Ο τομέας της μεταποίησης και βιομηχανίας αφορά κυρίως στην αξιοποίηση της παραγωγής του πρωτογενή τομέα, συμπεριλαμβανομένου και του λατομικού πλούτου, και στη μεταποίηση άλλων πρώτων υλών. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης είναι επιχειρήσεις μικρού μεγέθους. Ο δευτερογενής τομέας τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη αποβιομηχανοποίηση.

Στόχοι:

- Αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιφέρειας π.χ. γεωθερμία, ΑΠΕ, ενεργειακοί διάδρομοι,
- Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων (ύδρευση, άρδευση, εμπλουτισμός του υδροφόρου ορίζοντα), ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων,
- Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στήριξη δυναμικών επιχειρήσεων,
- Αξιοποίηση υφισταμένων υποδομών (κτιριακό απόθεμα, περιοχές οργανωμένης εγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων, ΒΙΠΕ),
- Προσπάθεια συγκρότησης συστάδων συνεργασιών μονάδων του δευτερογενούς τομέα με προοπτικές εξειδίκευσης διαφοροποιούμενες κατά δυνατόν στις διάφορες περιοχές συγκεντρώσεων.

Τριτογενής τομέας:

Η τομεακή σύνθεση της παραγωγής στην Περιφέρεια, συγκρινόμενη με την εθνική κατανομή, εμφανίζει μικρή συγκέντρωση στον τριτογενή τομέα, καθώς το ποσοστό συμμετοχής του τριτογενούς τομέα στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία είναι χαμηλότερο από αυτό της χώρας. Όσον αφορά την τουριστική

δραστηριότητα, αυτή εκτιμάται ότι δεν αντιστοιχεί στους αξιόλογους φυσικούς και ανθρωπογενείς πόρους της Περιφέρειας και στις ευρύτατες δυνατότητές της για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στόχοι:

- Διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς (αγροτουρισμός, ιαματικός, συνεδριακός, πολιτιστικός, θρησκευτικός τουρισμός κ.ά),
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων,
- Εμπλουτισμός του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος αναδεικνύοντας νέους πόλους έλξης οργανωμένους σε ολοκληρωμένα δίκτυα διαδρομών, δημιουργώντας κατάλληλες υποδομές, προσφέροντας δυνατότητες για νέες δραστηριότητες και παρέχοντας πιστοποιημένες ποιοτικές υπηρεσίες,
- Ανάδειξη σε τουριστικούς προορισμούς των προστατευόμενων περιοχών πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς,
- Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων,
- Διερεύνηση δυνατοτήτων δημιουργίας κόμβου διασυνδεδεμένων (πολυτροπικών) μεταφορών,
- Πρόσφορη σύνδεση με μαζικά μέσα μεταφοράς των αστικών συγκεντρώσεων και των συγκεντρώσεων δραστηριοτήτων και βελτίωση προσβασιμότητας απομακρυσμένων περιοχών,
- Εξισορρόπηση δικτύων μεταφορών με ανάπτυξη του σιδηροδρόμου,
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης.

Όσον αφορά τις δράσεις υποστήριξης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, οι οποίες διατρέχουν οριζόντια όλους του Θεματικούς Στόχους (εκτός του Θεματικού Στόχου 7 της Εγκυκλίου) και ως επί το πλείστον χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, προτεραιότητες για την Περιφέρεια αποτελούν τα εξής:

- Ενίσχυση της συνεργασίας της Περιφέρειας και των παραγωγικών της φορέων με τα ΑΕΙ και ΤΕΙ,
- Προώθηση της συνεργασίας των υφισταμένων φορέων και δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- Ενίσχυση της συμμετοχής ειδικών ομάδων πληθυσμού στα προγράμματα δια βίου μάθησης,
- Σύνδεση της κατάρτισης με τις ανάγκες της περιφέρειας,
- Ανάπτυξη της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής οικονομίας.

4.2 Περιφερειακές προτεραιότητες ανάπτυξης ανά θεματικό στόχο κατά φθίνουσα σειρά σημαντικότητας

Βάσει της προτεινόμενης από την εγκύκλιο ομαδοποίησης, οι στόχοι της Περιφέρειας, κατά σειρά προτεραιότητας, ταξινομούνται ως ακολούθως (στην παρένθεση σημειώνεται ο αριθμός του Θεματικού Στόχου όπως αναφέρεται στην Εγκύκλιο):

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ), και της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών (για το ΕΤΘΑ) (Θεματικός Στόχος 3)

- Προσανατολισμός της παραγωγής σε νέα δυναμικά προϊόντα
- Στήριξη και εκσυγχρονισμός των αγροτικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών εκμεταλλεύσεων
- Καθετοποίηση και ποιοτική αναβάθμιση προϊόντων πρωτογενούς τομέα
- Διαρθρωτικές αλλαγές στην παραγωγή
- Συγκρότηση συστάδων συνεργασιών μονάδων του δευτερογενούς τομέα με προοπτικές εξειδίκευσης, διαφοροποιούμενες κατά το δυνατόν, στις διάφορες περιοχές συγκεντρώσεων
- Στήριξη και εκσυγχρονισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Καθιέρωση νέων εμπορικών διαδρομών σε χονδρικό και λιανικό εμπόριο
- Προώθηση προϊόντων στα οποία η χώρα παρουσιάζει έλλειμμα
- Ταυτοποίηση και ανάδειξη της τοπικής αγροτικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής
- Ενίσχυση των μηχανισμών εμπορίας και προβολής τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο
- Βελτίωση - Αναβάθμιση περιοχών οργανωμένης εγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων (ΒΙΠΕ - ΒΙΟΠΑ) / επιχειρήσεων
- Στήριξη της καινοτομίας των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών
- Διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς (αγροτουρισμός, ιαματικός, συνεδριακός, πολιτιστικός, θρησκευτικός τουρισμός κ.α.)
- Εμπλουτισμός του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος αναδεικνύοντας νέους πόλους έλξης οργανωμένους σε ολοκληρωμένα δίκτυα διαδρομών, δημιουργώντας κατάλληλες υποδομές και προσφέροντας δυνατότητες για νέες δραστηριότητες και πιστοποιημένες υπηρεσίες

- Δημιουργία Ολοκληρωμένου Σχεδίου Ανάπτυξης συνεργειών μεταξύ πολιτισμού, τουρισμού και επιχειρηματικότητας
- Ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού τομέα και διασύνδεσή του με τους άλλους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας

2. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων (Θεματικός Στόχος 10)

- Ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
- Ολοκληρωμένη διαχείριση εσωτερικών και υπογείων υδάτων
- Αύξηση της αποδοτικότητας στη χρήση του νερού στη γεωργία μέσω επενδύσεων σε πιο αποτελεσματική άρδευση (αναδασμοί, εγγειοβελτιωτικά, κ.λπ.) και παροχής υπηρεσιών
- Προστασία βιοποικιλότητας, ανάδειξη και οικολογική διαχείριση φυσικών πόρων συμπεριλαμβανομένων και των περιοχών NATURA 2000
- Ολοκληρωμένα σχέδια χωρικής ανάπτυξης (Αστικών περιοχών, ορεινών και μειονεκτικών, παράκτιων και νησιωτικών)
- Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών (κτιριακό απόθεμα, περιοχές οργανωμένης εγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων, ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ

3. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και απομάκρυνση των σημείων συμφόρησης σε σημαντικά δίκτυα υποδομών (Θεματικός Στόχος 7)

- Αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας
- Δημιουργία κόμβου διασυνδεδεμένων πολυτροπικών μεταφορών
- Υλοποίηση ενεργειών για την εξέλιξη της Περιφέρειας ως διαμετακομιστικού κέντρου
- Πρόσφορη σύνδεση σε μαζικά μέσα μεταφοράς των αστικών συγκεντρώσεων και των συγκεντρώσεων δραστηριοτήτων
- Ενσωμάτωση κριτηρίων βιώσιμης κινητικότητας στον πολεοδομικό σχεδιασμό και χωροθέτηση εγκαταστάσεων
- Βελτίωση της προσβασιμότητας απομακρυσμένων περιοχών (με συλλογικά μέσα μεταφοράς)
- Εξισορρόπηση δικτύων μεταφορών με ανάπτυξη του σιδηροδρόμου

- Κατασκευή λιμενικών τουριστικών υποδομών
- Ολοκλήρωση κατασκευής των κάθετων αξόνων της Εγνατίας Οδού

4. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας (Θεματικός Στόχος 1)

- Ενίσχυση των συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας
- Προώθηση και ενσωμάτωση της καινοτομίας στην αγροτική παραγωγή, σε προϊόντα και σε διαδικασίες παραγωγής και επεξεργασίας τους
- Ενίσχυση της συνεργασίας της Περιφέρειας και των παραγωγικών της φορέων με ΑΕΙ και ΤΕΙ

5. Ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς (Θεματικός Στόχος 4)

- Προώθηση της παραγωγής και της διανομής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (γεωθερμική, αιολική, υδροηλεκτρική, βιομάζα, κ.α.) συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών νοικοκυριών και αγροκτημάτων
- Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε δημόσια έργα υποδομής και στον τομέα της στέγασης και της γεωργίας

6. Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων (Θεματικός Στόχος 8)

- Προώθηση της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας
- Ανάπτυξη δομών και τοπικών πρωτοβουλιών για τη στήριξη και την προώθηση της απασχόλησης
- Βιώσιμη ένταξη των νέων ανέργων και των νέων χωρίς απασχόληση, εκπαίδευση ή κατάρτιση στην αγορά εργασίας
- Ενίσχυση της αυτο-απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας επιχειρήσεων
- Πρόσβαση στην απασχόληση για όσους αναζητούν εργασία και των ενεργών ατόμων

7. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας (Θεματικός Στόχος 9)

- Ενθάρρυνση, ενίσχυση και δικτύωση τοπικών πρωτοβουλιών για το συντονισμό δράσεων κοινωνικής αλληλεγγύης
- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των μονάδων υγείας και υποδομών φροντίδας παιδιών και γερόντων

- Υποστηρικτικές δράσεις για τη σύνδεση κοινωνικής αλληλεγγύης και απασχόλησης
- Προώθηση της ενεργού ένταξης και της πρόληψης του κοινωνικού αποκλεισμού των μειονεκτούντων και εξαιρετικά περιθωριοποιημένων κοινοτήτων
- Πρόληψη παράνομης μετανάστευσης και διαχείριση επιπτώσεων
- Ολοκλήρωση νέων νοσοκομειακών μονάδων

8. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης του κινδύνου (Θεματικός Στόχος 5)

- Αναβάθμιση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού
- Πρόληψη και διαχείριση περιβαλλοντικών κινδύνων - Αντιπλημμυρική προστασία, προστασία από διάβρωση και προστασία δασών
- Προστασία και αποκατάσταση ακτών
- Αξιοποίηση διακρατικών και διασυνοριακών συνεργασιών για αποτελεσματικότερη πρόληψη και διαχείριση περιβαλλοντικών κινδύνων

9. Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση (Θεματικός Στόχος 10)

- Προώθηση της συνεργασίας των υφιστάμενων φορέων και δομών εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Ενίσχυση της συμμετοχής ειδικών ομάδων πληθυσμού στα προγράμματα δια βίου μάθησης
- Σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις ανάγκες της Περιφέρειας Α.Μ.Θ. σε νέες επαγγελματικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης
- Βελτίωση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού και την αύξηση της αγοράς εργασίας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Επένδυση στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη δια βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης και κατάρτισης

10. Ενίσχυση της πρόσβασης, χρήσης και ποιότητας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

(Θεματικός Στόχος 2)

- Ενίσχυση των εφαρμογών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- Επέκταση ευρυζωνικών δικτύων και ανάπτυξη δικτύων υψηλής ταχύτητας
- Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, το ηλεκτρονικό εμπόριο και την ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ
- Διασύνδεση και επικοινωνία της Περιφέρειας με τους Δήμους που βρίσκονται στη χωρική της επικράτεια, με άλλες Περιφέρειες και με τους κεντρικούς φορείς της δημόσιας διοίκησης
- Αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων της περιοχής
- Διεθνοποίηση - δικτύωση, διεύρυνση της επικοινωνίας και ενίσχυση των συνεργασιών της Περιφέρειας

11. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης *(Θεματικός Στόχος 11)*

- Αναβάθμιση της λειτουργίας του προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης της Περιφέρειας
- Καθιέρωση ενιαίων προτύπων λειτουργίας των υπηρεσιών
- Ανάπτυξη και λειτουργία ενιαίων και ολοκληρωμένων εφαρμογών και ενσωμάτωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη διοικητική πρακτική
- Ανάπτυξη των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
- Αξιοποίηση διασυνοριακών και διακρατικών συνεργασιών για ανταλλαγή βέλτιστων διοικητικών πρακτικών

5. ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ – ΚΑΛΥΨΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ «ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΩΝ» (CONDITIONALITIES)

Η εξέταση των σχετικών θεμάτων προϋποθέτει την έγκριση των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων η οποία προγραμματίζεται να γίνει στο τέλος του 2012, καθώς και την ωρίμανση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού για την περίοδο 2020. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών και Δικτύων για την κάλυψη των σχετικών θεμάτων.

6. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο, διαπιστώνονται έντονες ανισότητες μεταξύ των νομών με βάση το επίπεδο και τη διαχρονική μεταβολή των δεικτών του παραγόμενου και κατά κεφαλήν προϊόντος. Οι 5 νομοί της Περιφέρειας κατατάσσονται σε δύο ομάδες με βάση τις επιδόσεις τους. Στην πρώτη ομάδα, με σχεδόν ισοδύναμες επιδόσεις σε σχέση με τη συμμετοχή στο περιφερειακό προϊόν και το επίπεδο του κατά κεφαλήν προϊόντος, εντάσσονται οι νομοί Έβρου και Καβάλας, οι οποίοι αθροιστικά παράγουν σχεδόν το 52% του προϊόντος της ΑΜΘ και έχουν, με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, υψηλότερο βιοτικό επίπεδο από τον μέσο όρο της Περιφέρειας κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες. Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν οι νομοί Ξάνθης, Ροδόπης και Δράμας, οι οποίοι συμβάλλουν αθροιστικά στο υπόλοιπο 48% του προϊόντος της ΑΜΘ και έχουν, με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο από το μέσο όρο της Περιφέρειας κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο (A10) - NACE REV.2
Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές

Gross value added by industry (A10) - NACE REV.2
In million euro. At current prices

Κλάδοι	Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία					Industries
	Total gross value added					
	2005	2006*	2007*	2008*	2009*	
Περιφέρειες και νομοί						Nuts II and Nuts III
Σύνολο Ελλάδος	172.595	184.759	195.266	204.873	206.610	Ελλάδα
Βόρεια Ελλάς	44.005	46.761	49.888	52.121	52.325	Voreia Ellas
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	6.958	7.219	7.756	8.077	8.264	Anat. Makedonia & Thraki
Έβρος	1.691	1.669	1.865	1.959	2.046	Evros
Ξάνθη	1.247	1.358	1.306	1.414	1.502	Xanthi
Ροδόπη	1.217	1.287	1.386	1.434	1.443	Rodopi
Δράμα	948	975	1.047	1.041	1.045	Drama
Καβάλα	1.855	1.930	2.153	2.229	2.227	Kavala
					4.274	
						ΕΒΡΟΣ + ΚΑΒΑΛΑ
						ΞΑΝΘΗ + ΡΟΔΟΠΗ + ΔΡΑΜΑ
						52%
						48%

* Προσωρινά στοιχεία.

*Provisional data.

Πληροφορίες: Μ.Οικονομάκου
Τηλέφωνο: 213 13 52 084
email: maroik@statistics.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Κατά κεφαλή ακαθάριστο
εγχώριο προϊόν κατά
περιφέρεια και νομό
Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές

Per capita gross domestic
product by Nuts II, III
In euro. At current prices

Περιφέρειες και νομοί	Έτη					Years	Nuts II and Nuts III		
	2005	2006*	2007*	2008*	2009*		ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΑΜΘ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΚΑΒΑΛΑΣ + ΕΒΡΟΥ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ Ξ+Δ+Ρ
Σύνολο Ελλάδος	17.386	18.737	19.903	20.728	20.531	Ελλάδα	99%	10%	
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	12.807	13.440	14.579	15.137	15.272	Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	109%	-6%	
Έβρος	12.664	12.655	14.293	14.978	15.437	Εβρος	101%		
Ξάνθη	13.239	14.508	14.004	15.047	15.677	Χάνθη	103%		
Ροδόπη	12.223	13.074	14.215	14.664	14.965	Ροδόπη	95%		
Δράμα	10.506	10.950	11.899	11.825	11.732	Δράμα	81%		
Καβάλα	14.748	15.543	17.532	18.123	17.878	Καβάλα	117%		

* Προσωρινά στοιχεία. *Provisional data.

Σημείωση: Χρησιμοποιήθηκε ο υπολογιζόμενος πληθυσμός στις 30/6 κάθε έτους. Note: The estimated population on the 30/6 of each year was used.

Πληροφορίες: Μ.Οικονομικού
Τηλέφωνο: 213 13 52 084
email: maroik@statistics.gr

Σύμφωνα με τη γεωγραφική διάρθρωση της Περιφέρειας ανισότητες εμφανίζονται επίσης:

- ανάμεσα στο ηπειρωτικό της τμήμα και τα νησιά της,
- ανάμεσα στον ορεινό όγκο της Ροδόπης, τους πρόποδες (γιακάδες) και τις απολήξεις του και τις πεδινές περιοχές,
- ανάμεσα στην «ενδοχώρα» και τα παράλια,
- ανάμεσα στον αστικό χώρο, στην λογική των ημερησίων συστημάτων των αστικών κέντρων και την ύπαιθρο

Στην περιφέρεια επιβεβαιώνεται η ιστορικά παρατηρούμενη τάση μετακίνησης δραστηριοτήτων παραγωγής και κατοίκησης από τα ορεινά στα πεδινά, από την ενδοχώρα στα παράλια, από την ύπαιθρο στα αστικά κέντρα.

Τα ζεύγη του χώρου που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο δεν αλληλο-αποκλείονται αλλά αντιθέτως, σε πολλές περιπτώσεις επικαλύπτονται. Επίσης, ανισότητες είναι δυνατόν να διαπιστώνονται και σε καθένα από τα ζεύγη αυτά (πχ. υποβαθμισμένες περιοχές στα αστικά κέντρα κλπ).

Από την προώθηση των τομεακών προτεραιοτήτων ανάπτυξης αναμένονται θετικές επιδράσεις, όπως:

- Ενίσχυση του εισοδήματος των περιοχών της ενδοχώρας
- Βελτίωση της πρόσβασης των απομακρυσμένων περιοχών
- Ισορροπη ανάπτυξη τομέων και περιοχών βάσει της αξιοποίησης των πόρων
- Βελτίωση του εισοδήματος του αγροτικού τομέα

Η παρούσα ύφεση και η αγορά εντείνουν περαιτέρω τις ανισότητες και παρά τη λήψη των μέτρων που προαναφέρθηκαν είναι επίφοβη:

- Η συνέχιση της τάσης συγκέντρωσης πληθυσμού και δραστηριοτήτων στις αστικές και περιαστικές περιοχές (στη λογική των ημερησίων συστημάτων των συγκεκριμένων αστικών κέντρων και των οικισμών που πρακτικά εξομοιώνονται με αυτά).
- Η υποβάθμιση των φυσικών πόρων της Περιφέρειας